Abstract

Project Code: TRG5680063

Project Title: History of Economy and Environment of Bandon Bay: Case Study of the Coastal Aquaculture during 1940s-2000s

Investigator: Nipaporn Ratchatapattanakul, Thammasat University

E-mail Address: ratchatapat@hotmail.com

Project Period: 3 June 2013-2 June 2015

This research is aimed at studying the history of economy and environment around the Ban Don Bay through the transforming relations between environment and costal aquaculture during 1947-1997. This study analyzes the characteristics of the aquaculture in the Ban Don Bay in the historical period by utilizing the statistics of oyster and cockle yields and their husbandry areas in the past 30 years from 1980 to 2010. Then, it explains the origin of those characteristics in the historical period with three factors: the role of the state, the environmental change and the adaptation of people who earned their life by practicing the aquaculture.

The study revealed that the coastal aquaculture in the Ban Don Bay could be divided into two periods, the trial and error period in the decade after 1987 and the expansion and volatile period in the decade after 1997. Remarkably, the extension of aquaculture areas in both periods shared some similar patterns. That is the major natural disasters destroyed the aquaculture area so strikingly that the Government had to rehabilitate the affected areas through the approval of large-scale budgets. After that, the influx of capital flows supported by the state in turn significantly increased the aquaculture area in a great leap forward.

The expansion of the aquaculture areas brought about the conflicts over the use of coastal resources between those who practiced the aquaculture and the coastal fishermen. In addition, there existed the historical diversity of communities in the study areas. The newly emerging communities as a result of the agricultural settlement in the early decade after 1977 rendered the socio-cultural grounds for the negotiations and bargains in the locality rather impalpable.

Keywords: costal aquaculture, Ban Don Bay, natural disaster, oyster, blood cockle

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: TRG5680063

ชื่อโครงการ: ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอ่าวบ้านดอน:กรณีศึกษาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งระหว่างทศวรรษ 2490 ถึง ทศวรรษ 2540

ชื่อนักวิจัย: นิภาพร รัชตพัฒนากุล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

E-mail Address: ratchatapat@hotmail.com

ระยะเวลาโครงการ: 3 มิถุนายน 2556-2 มิถุนายน 2558

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมรอบอ่าวบ้านดอนผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งระหว่างทศวรรษ 2490-2540 การศึกษานี้วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะและช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งในอ่าวบ้านดอน ด้วยการใช้สถิติผลผลิตและพื้นที่เพาะเลี้ยงหอยตะโกรมและหอยแครงย้อนหลัง 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2523-2553 แล้วจึงอธิบายการเกิดลักษณะเฉพาะและช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์นั้นด้วยปัจจัยสามประการ คือ 1.บทบาทของภาครัฐ 2.การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และ 3.การปรับตัวของผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

จากการศึกษาพบว่าการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งในอ่าวบ้านดอนแบ่งได้เป็น 2 ช่วงเวลาคือ ช่วงริเริ่มและทดลองในทศวรรษ 2530 และช่วงขยายตัวและผันผวนในทศวรรษ 2540 โดยการเพิ่มพื้นที่การเพาะเลี้ยงทั้งสองครั้งนั้นมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกันคือ เริ่มจากการเกิดภัยธรรมชาติครั้งสำคัญที่ทำให้การเพาะเลี้ยงได้รับความเสียหาย จนภาครัฐต้องเข้ามาฟื้นฟูด้วยการอนุมัติงบประมาณจำนวนมาก การเข้ามาของเงินทุนจากงบประมาณของรัฐนี้ทำให้พื้นที่เพาะเลี้ยงขยายตัวอย่างก้าวกระโดด

การขยายตัวของพื้นที่เพาะเลี้ยงทำให้เกิดความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรชายฝั่งระหว่างผู้เพาะเลี้ยงและประมงชายฝั่ง และเนื่องจากชุมชนในพื้นที่ศึกษาที่ใช้ทรัพยากรร่วมกันนี้มีความหลากหลายทางภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และจำนวนหนึ่งเป็นชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่ด้วยการจัดตั้งนิคมการเกษตรช่วงต้นทศวรรษ 2520 ทำให้พื้นฐานด้านสังคมวัฒนธรรมที่จะเอื้อให้เกิดการเจรจาต่อรองภายในท้องถิ่นค่อนข้างบางเบา

คำหลัก : การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, อ่าวบ้านดอน, ภัยธรรมชาติ, หอยตะโกรม, หอยแครง